

Уважаеми г-н Председател на Съда на Европейския съюз,

Уважаеми г-н зам.-председател на Европейския съд по правата на човека,

Уважаема г-жо Заместник-председател на Европейската комисия,

Уважаема г-жо заместник министър-председател,

Уважаеми г-н Министър на правосъдието,

Уважаеми конституционни съдии,

Ваши превъзходителства,

Уважаеми колеги,

Скъпи гости,

За мен е огромна чест да приветствам всички ви тук, в София, на първата годишна среща на Балканския форум на конституционните съдилища.

Едва ли би било преувеличено да се твърди, че съвременният конституционализъм е уникално и ненадминато достижение на човешката мисъл. Благодарение в голяма степен на идеите на конституционализма, днешна Европа се радва на безпрецедентен исторически успех в гарантирането на демокрацията, защитата на човешките права и върховенството на закона. Тези най-ценни цивилизационни постижения са плодове на огромни, достойни за преклонение съвместни усилия от страна на онези, които научили горчивите уроци на историята, са прозрели, че просперитетът и благото на съвременните общества могат да бъдат постигнати само когато интересите и свободите на личността са защитени от всяко посегателство.

Един от най-ценните инструменти, с които разполагаме за укрепването на демокрацията, правовата държава, управлявана от върховенство на закона, и закрилата на човешките права, е институционалният диалог и сътрудничеството между институциите, чиято мисия и най-висша цел е да бъдат върховни пазители на конституционализма. Такива са юрисдикциите, представлявани от нас, които сме се събрали тук днес, за да проведем първата среща на едно изцяло ново образувание – Балканския форум на конституционните съдилища. Именно осъзнаването на жизненоважната роля на съдебния диалог за поддържане и подсилване на принципите на демократичната правова държава, гарантираща защита на човешките права, е това, което в действителност ни е довело тук и, надявам се, ще ни събира всяка година за в бъдеще, да споделяме опит, повдигаме наболели въпроси, обменяме мнения и споделяме идеи. Вярвам и се надявам, че това сътрудничество ще бъде полезно за всички нас. Обединени, сме по-мъдри и по-силни и можем да надскочим границите на това, което бихме могли да постигнем поотделно.

Защо да създаваме нова асоциация на конституционните юрисдикции на Балканските държави, би могъл да попита някой. Отговорът на този въпрос е всъщност доста ясен – защото определящото значение на регионалното сътрудничество не само че изобщо не е намаляло, а вероятно дори се е увеличило в днешния до голяма степен глобализиран свят. Защото съдебната дипломация може да бъде инструментална за кохезията в региона, за укрепване на върховенството на закона и независимостта на съдилищата в региона и за изпращане на мощно послание както вътре, така и навън. Нашата истинска ценност като членове на конституционните юрисдикции на нашите съответни страни надхвърля стриктно

правораздавателната ни дейност. Бихме могли, а някой би казал, че сме длъжни, да бъдем блюстители и посланици на конституционализма и неговите носещи идеи.

Ето защо от името на Конституционния съд на Република България бих искала да Ви благодаря – на всички Вас, които приехте нашата покана да обединим усилията си и да положим основите на този нов проект за съвместна работа и създаване на мрежа между нашите институции. Също бих искала да изразя благодарността си към нашите почитаеми гости за това, че уважиха днешното събитие и ни засвидетелстваха подкрепа в нашето ново начинание.

Историята ни учи, че често значими открития или социални явления нито имат един „родител“, нито имат една „рождена дата“. Това с още по-голяма сила е вярно за зараждането на неформални обединения от хора, сблизени от общи интереси, убеждения и цели. Днешното събитие, както и самият Балкански форум на конституционните съдилища, на който вдъхваме живот днес – каквато и форма да приеме неговото съществуване в бъдеще – също не са плодове на индивидуален замисъл. Идеята за обединение на конституционните юрисдикции на балканските страни е родена от синергията между различни идеи, хрумвания и планове на не един или двама вдъхновители. Ние, които сме се събрали днес, от една страна полагаме начало, а от друга – стъпваме върху концептуални основи, за чието реализиране е назрял правилният момент. Стъпвайки върху вече добре утвърдената традиция за изграждане на двустранни сътрудничества и култивиране на двустранни отношения между нашите юрисдикции, ние предприемаме следваща голяма крачка към това да започнем многостранно сътрудничество и да изградим своеобразна мрежа между юрисдикциите, които представляваме. За да се стигне до днешното събитие, беше извървян некракък път. С всички вас вече започнахме своята съвместна работа, като

си сътрудничихме по изработването на Меморандума за разбирателство. Лекотата в общуването с всяка една от представените тук институции, с която постигнахме реализирането на днешното събитие, ми вдъхват огромна надежда в жизнеспособността на Форума и това истински ме радва – още веднъж, благодаря ви.

Темата, която сме избрали за първата годишна среща на Балканския форум на конституционните съдилища е **„Опитът на държавите в осигуряването на достъп на гражданите до конституционно правосъдие“**. Мое дълбоко убеждение е, че закрилата на правата на гражданите и средствата за търсене на такава закрила са теми, които никога няма да спре да си заслужава да бъдат обсъждани от нас, които сме призвани да бранят и укрепват върховенството на закона. Въпросът, как всяко отделно лице може да потърси и да получи достъп до конституционно правосъдие, е общозначим. Убедена съм, че всяка държава е изминала свой уникален път и има ценен опит в това отношение, който би могла да сподели с останалите. Инициирането на тази дискусия тук в София не беше случайно. Собствената ни страна е поела по пътя на изменения и допълнения в действащата ни конституция, някои от които засягат потенциално бъдещо разширяване на възможностите гражданите да сезират Конституционния съд. Същевременно темата не е и не би могла да бъде сведена до въпрос само на нормативна уредба. В последна сметка правораздавателните органи са тези, които чрез своята практика дават живот на законовите разпоредби и ги превръщат в истинско, живо право. Затова ще бъде безкрайно интересно и любопитно за нас да чуем мислите на всички останали по този винаги актуален въпрос.

Надявам се и вярвам, че ще станем участници във вдъхновяващи и плодотворни дискусии, ще чуем интересни и важни аргументи и в края на деня ще си тръгнем оттук обогатени, с по-широки хоризонти и с чувство за

удовлетворение. Също така искрено се надявам, че днес полагаме основите на нещо повече от сътрудничество между институции. Би могло да се твърди, че още по-важен от институционалния диалог е неформалният професионален диалог. Този форум би бил още по-голям успех, ако поставим началото на една нова традиция за приятелство и взаимопомощ между хората, които работят в нашите юрисдикции – както съдиите, така и служителите в администрацията – защото независимо в коя държава работим, по всяка вероятност сме изправени пред подобни предизвикателства, налага ни се да решаваме сходни ежедневни главоблъсканици, изповядваме близки ценности и стандарти и в последна сметка се стремим към една и съща цел – да браним и развиваме принципите на конституционализма и да допринасяме за демокрация чрез върховенство на закона и защита на човешките права, което е нашето основно призвание.

С твърдото убеждение, че всички се намираме сред приятели и съмишленици, бих искала да обявя първата годишна среща на Балканския форум на конституционните съдилища за открита! Желая на всички пълноценен и продуктивен ден, в края на който се надявам да имаме достатъчно основание да се поздравим и да отпразнуваме една добре свършена работа.

Благодаря ви!